

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. mai 2024
(OR. en)

9804/24

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0405(NLE)

EDUC 166
JEUN 108
SPORT 52
SOC 353
EMPL 202
COMPET 538
RECH 222

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu soovitus „Liikuvus Euroopas“ – õpirände võimalused kõigile

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud soovitus, mis võeti vastu nõukogu
13. mai 2024. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport).

Nõukogu soovitus

**„Liikuvus Euroopas“ – õpirände võimalused kõigile
(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 165 ja 166,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

1. ELi juhid võtsid 25. märtsi 2017. aasta Rooma deklaratsiooni raames kohustuse töötada selle nimel, et luua liit, kus noored saavad parima hariduse ja koolituse ning võivad õppida ja leida tööd kogu Euroopas.
2. Õpiränne on osutunud õppurite jaoks isiklikuks, hariduslikuks ja kutsealaseks arenguks vajalike pädevuste¹ omandamisel väga väärtuslikuks kogemuseks. Piiriülesed õpikogemused suurendavad kultuuridevahelist mõistmist ja aitavad arendada ühist Euroopa identiteeti. Õpirände korraldamine nii õppurite vastuvõtja kui ka välismaale lähetajana on haridus- ja koolitusasutustele ning mitteformaalse ja informaaalse õppe pakkujatele samuti tugev stiimul, et parandada pakutava õppe kvaliteeti.

¹ Kooskõlas nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusega võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (ELT C 189, 4.6.2018, lk 1) on pädevused määratletud kui teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum.

3. Õpiränne on oluline, et leida lahendus oskuste nappusele ELis, eelkõige nende oskuste puhul, mis on vajalikud rohe- ja digipöördeks ning õppijate siirdumiseks tööturule. Töökohapõhine õpe, sealhulgas teises riigis veedetud periood, soodustab oskuste omandamist ja parandab tööalast konkurentsivõimet.
4. Kõigile õpirände võimaluste pakkumine on väga oluline Euroopa haridusruumi loomiseks ja ELi noortestrategia 2019–2027 eesmärkide saavutamiseks. Komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatises Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025² teatati õpirände raamistiku ajakohastamisest³ ning õpetajate õpirännet käsitleva poliitikaraamistiku väljatöötamisest, et võimaldada suuremal arvul õppijatel ja õpetajatel õpirännet kasutada. Käesoleva soovitusena ajakohastatakse nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus, mis käsitleb juhtalgatust „Noorte liikuvus“ – õppega seotud liikuvuse edendamine noorte seas, et tugevdada selle sätteid, laiendada õpirände võimalusi (alates noortest kuni mis tahes vanuses õppijate, haridustöötajate ja muude töötajateni) ning käsitleda uusi õpimustreid, sealhulgas põimõpet.
5. Nõukogu resolutsioonis, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030),⁴ seati üheks strateegiliseks prioriteediks võimaldada elukestvat õpet ja liikuvust kõigile. Nõukogu resolutsioonis Euroopa haridusruumi kohta: perspektiiv aastaks 2025 ja pärast seda,⁵ rõhutati, et Euroopa haridusruumi täielikuks saavutamiseks on väga oluline õppimise ja õpetamisega seotud liikuvust pärssivate allesjäänud takistuste kindlakstegemine ja kõrvaldamine, soodustades samal ajal kaasavat, kestlikku ja tasakaalustatud liikuvust.

² COM(2020) 625 final.

³ Nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus, mis käsitleb juhtalgatust „Noorte liikuvus“ – õppega seotud liikuvuse edendamine noorte seas (ELT C 199, 7.7.2011, lk 1).

⁴ ELT C 66, 26.2.2021, lk 1.

⁵ ELT C 185, 26.5.2023, lk 35.

6. Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse (Cedefop) kogutud andmetest nähtub, et riigid peavad suurendama oma jõupingutusi, parandamaks oma tulemusi kutseõppurite, eelkõige töökohapõhiste õppijate õpirände igakülgse toetamise osas. Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus (jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta)⁶ riiklike rakenduskavade analüüs⁷ näitab, et kõigist liikmesriikidest ainult umbes pooled seadsid kutsehariduses prioriteediks meetmed liikuvuse suurendamiseks.
7. Nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitus (kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta)⁸ rakendamise⁹ ning Cedefopi tõendite¹⁰ analüüs näitab, et töökohapõhiste õppijate liikuvus on endiselt vähene ja et nende osalemiseks liikuvuses on vaja rohkem ära teha.
8. Nõukogu järeldustes õpetajate ja koolitajate liikuvuse, eelkõige Euroopa liikuvuse parandamiseks nende põhikoolituse ning tööalase täiendusõppe ja -koolituse ajal¹¹ kutsuti üles edendama ja laiendama õpetajate ja koolitajate liikuvust, nii et see muutuks nende koolituse ja karjääri üldtunnuseks.

⁶ ELT C 417, 2.12.2020, lk 1.

⁷ Cedefop „Working together towards attractive, inclusive, innovative, agile and flexible VET“ („Koostöö atraktiivse, kaasava, uuendusliku, ärksa ja paindliku kutsehariduse nimel“), Cedefopi ülevaadetokument, 2023.

⁸ ELT C 153, 2.5.2018, lk 1.

⁹ „Putting into practice the European Framework for Quality and Effective Apprenticeships – implementation of the Council Recommendation by Member States“ („Kvaliteetse ja tõhusa töökohapõhise õppe Euroopa raamistiku rakendamine – nõukogu soovitus rakendamine liikmesriikide poolt“) (SWD(2021) 230 final).

¹⁰ Cedefop „Enablers and disablers of cross-border long-term apprentice mobility: evidence from country- and project-level investigations“ („Piiriülest pikaajalist töökohapõhiste õppijate liikuvust soodustavad ja takistavad tegurid: riikide ja projektide tasandi uuringute tulemused“), Cedefopi viiteseeriad nr 120, Luxembourg, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021.

¹¹ ELT C 167, 21.4.2022, lk 2.

9. ELi noortestrategie rakendamise analüüs¹² näitab vajadust suuremate jõupingutuste järele, et tagada kõigile noortele ja noorsootöötajatele tõhus ligipääs liikuvusvõimalustele, sealhulgas vabatahtlikule tegevusele kodanikuühiskonna sektoris. Samuti on vaja edasist tööd mitteformaalse ja informaalse õppega seotud liikuvuse käigus omandatud pädevuste valideerimise tõhusate süsteemide vallas koostöös nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitusel noorte vabatahtlike liikuvuse kohta Euroopa Liidus¹³.
10. Võõrkeeleskuse puudumine on endiselt takistus, mis ei võimalda õpirändekogemusi omandada, välismaal õppima ja töötama asuda ning täiel määral Euroopa kultuurilist mitmekesisust avastada. Samas võib võõrkeelte õpetamise ja õppimise tõhustamine ning võõrkeeles õpetatavate kursuste pakkumine julgustada teistest riikidest pärit õppijaid õpirändes osalema. Sellega seoses on oluline kasutada ära digitehnoloogiat, sealhulgas tehisintellekti.

¹² Komisjoni talituste töödokument, mis on lisatud komisjoni aruandele Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi noortestrategie (2019–2021) rakendamise kohta (SWD(2021) 286 final).

¹³ ELT C 157, 11.4.2022, lk 1.

11. Nõukogu järeldestes, milles käsitletakse edasist tegevust, mille eesmärk on päriselt saavutada automaatne vastastikune tunnustamine hariduse ja koolituse puhul,¹⁴ ning mis põhinesid aruandel kõrg- ja keskhariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamist käsitleva nõukogu soovitusel rakendamise kohta,¹⁵ märgiti, et kvalifikatsioonide ja välismaal veedetud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise puudumine¹⁶ takistab jätkuvalt õpirännet ELis. Kõrghariduse valdkonnas on riiklikud ametiasutused teinud automaatse vastastikuse tunnustamise kontseptsiooni käsitlemisel märkimisväärsed edusamme. Järjekindlate riiklike lähenemisviiside ja läbipaistvuse puudumine on siiski olulised tegurid, mis heidutavad üliõpilasi liikuvusmeetmetes osalemast.
12. Õpirände edendamine kolmandate riikidega võib Euroopa haridus- ja koolitussüsteemid ülejäänud maailma jaoks atraktiivsemaks muuta ning Euroopa haridus- ja koolitusasutustesse talente meelitada. Rahvusvaheline koostöö hariduse ja koolituse, sealhulgas õpirände valdkonnas, on oluline ELi geopoliitiliste prioriteetide (eelkõige strateegia „Global Gateway“) ja 2030. aasta kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks.
13. Eriti oluline on edendada vähemate võimalustega inimeste ligipääsu õpirändele ning kõnealune kaasamise eesmärk on aastatel 2021–2027 programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi keskmeks. Väga oluline on nimetatud eesmärki nende programmide kontekstis tugevdada ja võimaluse korral laiendada seda ka muudele õpirände kavadele kogu ELis.

¹⁴ ELT C 185, 26.5.2023, lk 44.

¹⁵ COM(2023) 91 final.

¹⁶ Mõisted „kvalifikatsioonide automaatne tunnustamine“ ja „välismaal läbitud õppeperioodi õpiväljundite automaatne tunnustamine“ kõrg- ja keskhariduse tasandil on sätestatud nõukogu 26. novembri 2018. aasta soovitusel (kõrg- ja keskhariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta (ELT C 444, 10.12.2018, lk 1)) lisas ning on täielikult kohaldatavad käesoleva soovitusel suhtes.

14. Euroopa ülikoolide algatusega soovitakse saavutada 50 % liikuvus osalevate asutuste vahel, samas kui praegu katsetatakse Euroopa kraadi määrgise andmise Euroopa kriteeriume ning ka see võiks soodustada liikuvuse integreerimist õppekavadesse. Programmi „Erasmus+“ suurem eelarve aastateks 2021–2027 toetab ELi eesmärki julgustada suuremat arvu üliõpilasi osalema õpirändes vähemalt üks kord oma õpingute ajal, pakkudes rohkem erinevaid õpirändevorme, sealhulgas põimitud intensiivprogramme ja lühiajalist põimitud õpirännet. Seetõttu on oluline suurendada õpirände 20 % eesmärki, mis kehtestati algselt 2009. aastal Bologna protsessi raames. Sellest ajast alates välja töötatud vahendid koos käesolevas soovituses kavandatud meetmetega loovad vajalikud raamtingimused, et õpirändes osalenute määr kõrghariduse omandanute hulgas oleks vähemalt 23 %.
15. Viimasel kümnendil on õpimustrid muutunud, sealhulgas tulenevalt COVID-19 pandeemiast, mis hoogustas virtuaalset ja põimõpet. Õpirände võimaluste laiendamine kõigile haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordisektorite õppijatele, haridustöötajatele ja muudele töötajatele formaalses, mitteformaalses ja informaalses keskkonnas on soodustanud ka paindlike õpirände vormide väljatöötamist.
16. Teadlaste, eelkõige karjääri alustavate teadlaste tasakaalustatud liikuvust tuleks veelgi toetada, et suurendada nende isiklikku ja kutsealast arengut Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi konkurentsivõime huvides.

17. Käesoleva soovitus eesmärk on aidata kaasa Euroopa haridusruumi loomisele 2025. aastaks. Visioon hariduse ja koolituse kvaliteedist hõlmab kahetise vabaduse edendamist, et õppijad, haridustöötajad ja muud töötajad oleksid liikuvad ning et asutused saaksid üksteisega vabalt suhelda nii Euroopas kui ka mujal. Kaasavad ja õiglased haridus- ja koolitussüsteemid peaksid toetama sidusat ühiskonda, panema aluse kodanikuaktiivsusele ja parandama tööalast konkurentsivõimet. Käesolevas soovitus kutsutakse liikmesriike üles kehtestama õpirännet soodustavad tingimused ning kõrvaldama takistused ja pakkuma stiimuleid, mis on kohandatud eri sektorite õppijate, haridustöötajate ja muude töötajate konkreetsetele vajadustele.
18. Käesoleva soovitus eesmärk on hõlbustada ka tihedamat koostööd peamiste kolmandate riikidega, nagu on ette nähtud talendipartnerluste algatuses, tutvustades kolmandatest riikidest pärit andekatele inimestele ELi kui atraktiivset sihtkohta õppimiseks ja koolituseks.

19. Käesolevas soovitusel tuletatakse meelde olemasolevat sünergiat ja vastastikust täiendavust õpirännet käsitlevate ELi programmide, nagu Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpus, ning muude ELi, rahvusvahelise, riikliku ja piirkondliku tasandi rahastamisvahendite, nagu ELi ühtekuuluvuspoliitika fondid, eelkõige Euroopa Regionaalarangu Fond ja Euroopa Sotsiaalfond+ ning selle algatus ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – eesmärk, õpingud, oskused, edu), vahel.
20. Soovitusel eesmärk on ka anda tõuge õpetajate ja töökohapõhiste õppijate õpirändele spetsiaalsete poliitikaraamistike kaudu, nagu on täpsustatud lisades. Koolid seisavad silmitsi õpetajate puudusega ning õpiränne peaks suurendama selle kutseala atraktiivsust. Õpirändes osalenud õpetajad võivad saada õppijatele eeskujuks ning aidata edendada piiriülest ja rahvusvahelist koostööd. Nõukogu järelustes õpetajate ja koolitajate liikuvuse, eelkõige Euroopa liikuvuse parandamiseks nende põhikoolituse ning tööalase täiendusõppe ja -koolituse ajal rõhutatakse õpirände positiivset mõju õpetajate kutsealasele arengule ning haridus- ja koolitussüsteemidele ning samal ajal tehakse kindlaks liikuvust takistavad asjaolud. Töökohapõhistel õppijatel on samuti rida konkreetseid takistusi, mis on seotud töökohapõhise õppe eripäradega. Nende liikuvus aitaks vähendada oskuste nappust, toetada rohe- ja digipööret ning suurendada tööalast konkurentsivõimet, eelkõige noorte puhul,

TUNNISTAB, ET:

21. Käesolevas soovitusel kasutatakse lähtepunktina mõistet „õpiränne“, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määruses (EL) 2021/817 (millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013),¹⁷ nimelt füüsilise elama asumisena muusse riiki kui elukohariiki selleks, et õppida, osaleda koolitusel või mitteformaalses või informaaalses õppimises. Õpiränne käesoleva soovituse tähenduses hõlmab igat liiki pikaajalist ja lühiajalist õpirännet, sealhulgas üksikisikute ja rühmapõhist õpirännet, põimitud õpirännet (sealhulgas selle virtuaalseid komponente), ainepunktide ja kraadi omandamisega seotud õpirännet. See hõlmab õppijaid, haridustöötajaid ja muid töötajaid elukestva õppe kõigis sektorites, sealhulgas alusharidus ja lapsehoid, kooliharidus, kõrgharidus, kutseharidus, täiskasvanuharidus, samuti noori,¹⁸ noorsootöötajaid ja sporditöötajaid¹⁹ nii programmi „Erasmus+“ raames kui ka sellest väljaspool. Soovitus hõlmab nii ELi-sisest kui ka rahvusvahelist õpirännet EList väljapoole.

¹⁷ ELT L 189, 28.5.2021, lk 1.

¹⁸ Kasutades lähtepunktina programmi „Erasmus+“ noori käsitleva peatüki raames ja Euroopa solidaarsuskorpuse pakutavaid mitmesuguseid noorte liikuvuse võimalusi, tähendab noortesektori õpiränne noorte, noorsootöötajate ja vabatahtlike õpirännet mitteformaalse ja informaaalse õppimise kontekstis. Käesoleva soovituse kohaldamisel hõlmab noortesektori õpiränne ka muid riiklikke liikuvusprogramme.

¹⁹ Programmi „Erasmus+“ spordimeetmete 1. põhimeetme kohaselt on õpiränne spordisektoris määratletud kui spordiorganisatsioonide, eelkõige rahvaspordi töötajate liikuvus, kellele antakse võimalus parandada oma pädevusi ja kvalifikatsiooni ning omandada uusi oskusi, viibides teatava aja jooksul välismaal, millega aidatakse kaasa spordiorganisatsioonide suutlikkuse suurendamisele ja arendamisele. Selle meetmega toetatakse treenerite ja teiste töötajate (nii palgatöötajad kui ka vabatahtlikud) kutsealast arengut rahvaspordis. Käesoleva soovituse kohaldamisel hõlmab spordisektori õpiränne ka muid riiklikke liikuvusprogramme.

22. Õppijate, haridustöötajate ja muude töötajate õpirändel, mida on tugevdatud alates Euroopa haridusruumi algatamisest, on haridusele ja koolitusele positiivne mõju. Ent kraadi omandamisega seotud õpiränne kõrghariduses ning õpiränne kutsehariduses võib siiski tekitada probleeme mõnedele haridus- ja koolitussüsteemidele, mis võtavad vastu märkimisväärse hulga õppijaid või töökohapõhiseid õppijaid, või riikidele, keda ohustab nn ajude äravool, mille tulemusena paljud andekad inimesed otsustavad välismaal õppida või seal töökohapõhist õpet alustada ja jäävad seejärel sinna.
23. Kõrghariduse õpirände eesmärgi²⁰ puhul hõlmavad liikuvusmeetmed kraadi omandamisega seotud õpirännet, vähemalt kolme kuu pikkust ainepunktide omandamisega seotud õpirännet või 15 Euroopa ainepunktisüsteemi (ECTS) ainepunkti (sealhulgas nii praktika kui ka õpiränne) ning lühemat õpirännet, mis hõlmab lühemat perioodi kui kolm kuud ja vähemalt kolme ECTSi ainepunkti. Need liikuvusmeetmed võivad olla kas täielikult füüsilised või põimitud, st koosneda nii virtuaalsest kui ka füüsilisest komponendist. Eesmärk arvutatakse kõrgkooli lõpetajate tasandil, võttes arvesse oma õpingute jooksul vähemalt üks kord õpirändes osalenuid. Eespool nimetatud asjaolusid arvesse võttes kutsutakse käesolevas soovitusel komisjoni üles esitama 2026. aastaks ettepaneku, mis käsitleb ajakohastatud metoodikat, mille abil mõõta nende kõrgkooli lõpetanute osakaalu, kellel on kõrghariduse raames õpirände kogemus.

²⁰ Näitaja aluseks on UNESCO/OECD/Eurostati (UOE) administratiivandmete kogumisel saadud liikuvusandmed.

24. Vastuseks üleskutsetele²¹ seada kutseõppurite õpirändes osalemise suhtes ambitsioonikam eesmärk kui praegune 8 %, tehakse käesolevas soovituses ettepanek suurendada kutseõppurite, sealhulgas töökohapõhiste õppijate osalemise eesmärki 2030. aastaks vähemalt 12 %-ni. Kutsehariduse valdkonna eesmärk²² põhineb näitajal, mis on määratletud nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitusel jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta. Seda mõõdetakse konkreetsel kalendriaastal õpirändes osalenud õppijate osakaaluna samal aastal kutsehariduse lõpetanute rühmas. See hõlmab osalejaid, kes kasutavad paindlikke õpirändevõimalusi, näiteks programmi „Erasmus+“ raames (lühiajaline, rühmapõhine ja põimitud õpiränne ning kutsevõistlustel osalemisega seotud õpiränne), või teistes liikuvusprogrammides.

²¹ Sealhulgas Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon nõukogu soovituse kohta jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava kutsehariduse ja koolituse kohta (2020/2767(RSP)).

²² Näitaja aluseks on õpirändeandmed, mis saadakse programmi „Erasmus+“ andmetest, ning kutsehariduse lõpetanute andmed, mis saadakse UOE andmekogumist. Programmi „Erasmus+“ andmeid võib täiendada ka riikide ametiasutuste liikuvusprogrammide andmetega, sealhulgas liikuvuse kestuse kohta, kui need andmed on kättesaadavad ja ainult juhul, kui esitatud andmed on võrreldavad programmi „Erasmus+“ andmetega. Kui riikide ametiasutuste andmeid kasutatakse, tuleks see läbipaistval viisil ära märkida.

25. Nõukogu kinnitab taas oma kindlat pühendumust kaasavale õpirändele ja väljendab oma poliitilist tahet seada sellega seoses eesmärk. Selleks on vaja meetodikat, et mõõta, milline on vähemate võimalustega inimeste osakaal kõigi õppijate hulgas, kes kasutavad õpirännet. Seetõttu kordab nõukogu oma üleskutset komisjonile teha tööd näitajate ja sihttasemete alalise töörühma eksperdiarvamusele tuginevate ettepanekutega seoses võimalike näitajate või ELi tasandi eesmärkide seadmisega kaasamise ja võrdsete võimaluste valdkonnas²³. Nõukogu võetud kohustuse rõhutamiseks soovitatakse liikmesriikidel püüda 2027. aastaks ühiselt saavutada kõigi õpirännet kasutavate õppijate hulgas vähemate võimalustega inimeste vähemalt 20 % osakaal. Selle osakaalu arvutamiseks võiks kasutada praegu programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse kontekstis kättesaadavaid andmeid. Need andmed ei hõlma kindlasti igat liiki õpirännet, kuid neid võiks kasutada lähima praegu kättesaadava näitajana. Lisaks kutsutakse käesolevas soovitusel komisjoni üles esitama 2026. aastaks ettepaneku sellise andmete kogumise meetodika kohta, mille abil mõõta vähemate võimalustega inimeste osakaalu kõigi haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordisektorites õpirännet kasutavate õppijate seas, võttes nõuetekohaselt arvesse selliste andmetega seotud võimalikke tundlikke aspekte ja tekitamata liikmesriikidele täiendavat halduskoormust. Nimetatud ettepaneku alusel võib nõukogu leppida kokku ELi tasandi eesmärgi, mis saavutatakse 2030. aastaks.
26. Käesolev soovitus ei mõjuta tulevasi läbirääkimisi liidu rahastamisvahendite üle järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames.

²³ Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 66, 26.2.2021, lk 1).

27. Võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 349 ja kooskõlas komisjoni 3. mai 2022. aasta teatisega „Seame inimesed esikohale, kindlustame kestliku ja kaasava majanduskasvu, avame ELi äärepoolseimate piirkondade potentsiaali“²⁴ tuleks soovituses arvestada kõnealuses artiklis osutatud äärepoolseimate piirkondade erilist olukorda, et edendada õpirännet nendesse piirkondadesse ja nendest piirkondadest.
28. Käesoleva soovituse kohaldamisel ning kooskõlas programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia rakendussuunistega²⁵ hõlmavad õpirände takistused puuet, terviseprobleeme, haridus- ja koolitussüsteemidega seotud takistusi, kultuurilisi erinevusi, sotsiaalseid takistusi (sealhulgas sotsiaalpsühholoogilisi ja perekonnaga seotud takistusi), majanduslikke takistusi, diskrimineerimisega seotud takistusi ja geograafilisi takistusi,

²⁴ COM(2022) 198 final.

²⁵ Rakendussuunised – programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse kaasamis- ja mitmekesisusstrateegia.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE JA SOOVITAB LIIKMESRIIKIDEL:

vastavalt riiklike kooli-, kutse-, kõrg- ja täiskasvanuhariduse süsteemide ning noorte- ja spordisektorite eripärale ning võttes nõuetekohaselt arvesse kõrgharidusasutuste akadeemilist vabadust ning haridus- ja koolitusasutuste autonoomiat:

1. edendada kõigi õppijate, haridustöötajate ja muude töötajate sujuvat liikumist Euroopa haridusruumis, et toetada võtmepädevuste arendamist, eelkõige rohe- ja digipöörde jaoks oluliste teadmiste, oskuste ja hoiakute omandamist, suurendades usaldust ja mõistmist haridus- ja koolitussüsteemide ning noorte- ja spordisektorite vahel ning edendades kodanikuaktiivsust;
2. teha tööd selliste õpirände kavade koostamiseks, mis on kaasavad, keskkonnakestlikud, kasutavad ära digitehnoloogiaid ja edendavad ELi ühiseid väärtusi²⁶;

²⁶ Nagu on väljendatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas.

3. suurendada jõupingutusi, et võimaldada liikuvust kõigile ja püüda saavutada ELi tasandi eesmärgid 2030. aastaks järgmiselt:

- a) kõrghariduses peaks õpirände kogemusega lõpetanute osakaal olema vähemalt 23 %;
- b) kutsehariduses peaks õpirände kogemusega õppijate osakaal olema vähemalt 12 %.

Eespool nimetatud eesmärgid kujutavad endast ELi üldiste tulemuste võrdlustaset ja need arvutatakse ELi tasandil. Liikmesriike kutsutakse üles nende eesmärkide saavutamisele individuaalselt kaasa aitama oma erinevaid lähtepositsioone ja riikide erinevusi arvesse võttes.

Nõukogu võiks eespool nimetatud ELi tasandi eesmärgid asjakohasel juhul läbi vaadata, võttes arvesse järgmist:

- komisjoni ettepanek, mis käsitleb ajakohastatud metoodikat andmete kogumiseks kõrghariduse vallas;
- hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku eelseisev läbivaatamine;

4. pühenduda õpirände suhtes kaasava lähenemisviisi rakendamisele kõigis haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordisektorites, muutes õpirände võimalused vähemate võimalustega²⁷ inimestele kättesaadavamaks järgmiselt:
- a) püüdes 2027. aastaks ühiselt saavutada kõigi õpirännet kasutavate õppijate hulgas vähemate võimalustega inimeste vähemalt 20 % osakaalu²⁸;
 - b) kaaludes 2030. aastaks saavutatava ELi tasandi eesmärgi kokku leppimist, lähtudes 2026. aastaks esitatud komisjoni ettepanekust sellise andmete kogumise metoodika kohta, mille abil mõõta vähemate võimalustega inimeste osakaalu kõigi haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordisektorites õpirännet kasutavate õppijate seas;

²⁷ Vastavalt määrusele (EL) 2021/817 tähendab mõiste „vähemate võimalustega inimesed“ inimesi, kellel on raskusi kasutada tõhusalt ära õpirände võimalusi majanduslikel, sotsiaalsetel, kultuurilistel, geograafilistel või tervislikel põhjustel, oma rändetausta, puude või õpiraskuste tõttu või muudel põhjustel, sealhulgas põhjustel, mis võivad tuua kaasa Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 21 kohast diskrimineerimist.

²⁸ Kuna praegu puudub kogu ELi hõlmav kaasava õpirände näitaja, võiks vähemate võimalustega inimeste osakaalu kõigi õpirännet kasutavate õppijate seas arvutada programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi kontekstis saadud liikuvusandmete põhjal. Need andmed ei hõlma kindlasti igat liiki õpirännet, kuid neid võiks kasutada lähima praegu kättesaadava näitajana.

5. tagada käesoleva soovitusel rakendamist silmas pidades õpirände valdkonnas koostöö sidusrühmadega;
6. pakkuda süsteemseid õpirände võimalusi, tehes järgmist:
 - a) kaaludes õpirände muutmist kooli- ja kutsehariduse, töökohapõhise õppe ning kõrg- ja täiskasvanuhariduse ja koolitussüsteemide lahutamatuks osaks, püüdes näha ette võimaluse õpirände perioodideks paindlike õpirändeakende, valikkursuste ja muude võimaluste kaudu;
 - b) toetades haridusasutusi ja koolitusteenuste osutajaid piiriülese ühistegevuse, sealhulgas ühiste kraadideni viivate ühisprogrammide arendamisel ja läbiviimisel, kasutades selleks parimal viisil ära Euroopa algatusi, eelkõige Euroopa ülikoolide liite, kutsehariduse tipptaseme keskusi, riiklikke kutsehariduse rühmi, innovatsiooniliite ja Erasmus+ õpetajate akadeemiaid (Teacher Academies), ning tuginedes Euroopa ülikoolide liitude kogemustele, mille eesmärk on saavutada 50 % üliõpilaste liikuvus füüsilise, virtuaalse ja põimitud õpirände võimaluste abil;

- c) edendades nii õppurite vastuvõtja kui ka välismaale lähetajana korraldatavat õpirännet ning integreerides selle mitteformaalsesse ja formaalsesse õppesse, noorsootöösse ja vabatahtlikku tegevusse väärtusliku ja teostatava liikuvusvõimalusena kõigile õppijatele, haridustöötajatele ja muudele töötajatele, sealhulgas teadlikkuse suurendamise, teavitusemeetmete ja muu toetuse kaudu mitteformaalse ja formaalse õppe pakkujatele, kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning noorsootöö ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele;
- d) toetades kvaliteedikriteeriumide kohaldamist õpirändetegevuste ettevalmistamisel, rakendamisel ja järelmeetmete võtmisel, sealhulgas tuginedes programmi „Erasmus+“, Euroopa solidaarsuskorpuse programmi ja muude õpirände kavade raames välja töötatud kvaliteedistandarditele, ning keskendudes selliste tegevuste ligipääsetavusele ja kaasavusele;
- e) edendades koostööd nende asutuste vahel, kes haldavad ja rakendavad rahastamisvahendeid ELi, rahvusvahelisel, riiklikul ja piirkondlikul tasandil, et tagada koordineeritud tegevus, mis toetab ja edendab õpirännet, vältides samal ajal kattumist ja maksimeerides ressursside mõju;

7. edendada keeleõpet, tehes järgmist:

- a) tugevdades õpirände valikute ja võimaluste edendamiseks keeleõpet kõigis haridus- ja koolitusetappides ning noorte- ja spordisektorites, kus see on võimalik;
- b) toetades keelehariduse ja -õppe kättesaadavust, sealhulgas täiskasvanud õppijate jaoks, et parandada mitmekeelseid pädevusi ja võimaldada kodanikel kasutada õpirännet täiel määral ära ning suurendada oma tööhõivevõimalusi;

8. toetada osalemist õpirändetegevustes, tehes järgmist:

- a) arendades elukestvat õpirändekultuuri hariduse ja koolituse kõigil õppeetappidel ning mitteformaalses ja informaalses õppes, noorsootöös, vabatahtlikus tegevuses ja spordis. Sellega seoses võetavad meetmed võivad hõlmata järgmist:
 - i) mitmesuguste õpirändevormide ja -tegevuste väljatöötamine;
 - ii) rahvusvahelistumise strateegiat omavate lähetavate ja vastuvõtivate organisatsioonide toetamine;
 - iii) haridus- ja koolitusasutuste ning noorte- ja spordivaldkonna mitteformaalse ja informaalse õppe asutuste atraktiivsuse suurendamine õpirändes osalevate õppijate vastuvõtmise ja lähetamise seisukohast;
 - iv) vilistlaste võrgustike julgustamine õpikogemusi arendama ja edendama;

- b) tõhustades koostööd piirkondlike ja kohalike ametiasutuste, haridus- ja koolitusteenuste osutajate, noorte- ja spordisektorite, kodanikuühiskonna organisatsioonide, vabaühenduste ja eraõiguslike üksuste vahel, et edendada ja toetada õpirännet, sealhulgas vähemate võimalustega inimeste puhul, ning luues sõbraliku keskkonna välismaalt saabuvatele õpirändes osalejatele;
- c) julgustades asutusi ja organisatsioone, kes haldavad õpirändekavasid nii õppurite välismaale lähetaja kui ka vastuvõtja rollide täitmisel, vähendama organisatsioonide ja osalejate halduskoormust ning andma selgeid suuniseid kogu taotlusprotsessi vältel;
- d) toetades õpirände paindlikke vorme, mis võivad laiendada osalejate ringi ja olla hüppelauaks pikematele õpirändeperioodidele, sealhulgas rühmapõhine õpiränne, lühiajaline õpiränne, põimitud intensiivprogrammid ning mis tahes muud õpikogemused, mis võivad viia mikrokvalifikatsioonitunnistusteni, kooskõlas Euroopa lähenemisviisiga elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet toetavate mikrokvalifikatsioonitunnistuste suhtes;
- e) väärtustades nende haridus-, noorsoo- ja muude töötajate tööd, kes valmistavad ette ja viivad ellu õpirändeprojekte ja -tegevusi, põimides need oma kutsealasse, ning tunnustades töötajate liikuvuse lisaväärtust;

9. pakkuda teavet õpirände võimaluste kohta, tehes järgmist:

- a) määrates asjakohasel juhul riigi, piirkondlikul või kohalikul tasandil õpirände edendajad – koordinaatorid, kontaktpunktid, saadikud või spetsiaalsed õpirände teabekeskused –, et jagada oma eksperditeadmisi haridus- ja koolitusteenuste osutajate, noorte- ja spordisektorite, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja eraõiguslike üksustega, toetada osalemist õpirändetegevustes ning luua võrgustikke riiklikul ja ELi-sisesel tasandil;
- b) pakkudes õppijatele sihipärast teavet õpirände võimaluste kohta kogu elukestva õppe jooksul, sealhulgas koolides, noorte- ja töökeskkonnas, kutse- ja täiskasvanuhariduse pakkujate, noorsootöö ja vabatahtliku tegevuse pakkujate, kõrgharidusasutuste ja tööandjate seas, tehes koostööd õpirände edendajatega ning integreerides õpirände võimalusi käsitleva teabe õppe- ja karjäärinõustamisse;
- c) tutvustades välismaal läbitud õpirändeperioodi eeliseid ning pakkudes nõuandeid, näpunäiteid ja juhendamist, eelkõige vähemate võimalustega õppijatele, sealhulgas kasutades parimal viisil ära Erasmus+ rakendust;

- d) ergutades vastuvõtvaid organisatsioone tagama saabuvate õppijate sujuva vastuvõtu, sealhulgas tehes teabe ja asjakohase materjali hõlpsasti kättesaadavaks;
- e) jagades õpirände võimaluste kohta teavet, optimeerides Euroguidance ja Eurodeski võrgustike kasutamist ja toimimist;
- f) andes teavet elu- ja töötingimuste kohta vastuvõtvas riigis, kasutades EURESe portaalis kättesaadavat teavet elu- ja töötingimuste kohta kõigis liikmesriikides ja EFTA riikides ning ELi veebisaidi „Õpinurk“ asjaomast osa, sealhulgas lisades selle teabe lingi riiklikesse õpirände portaalidesse;

10. toetada õpiväljundite läbipaistvust ja tunnustamist, tehes järgmist:

- a) võttes vajalikud meetmed kõrghariduse kvalifikatsioonide ja välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatseks vastastikuseks tunnustamiseks kõrghariduse tasandil ning tehes märkimisväärseid edusamme kõrgharidusele ligipääsu võimaldavate keskhariduskvalifikatsioonide ning keskhariduses sealhulgas kutsehariduses, samuti virtuaalses ja põimõppes välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise suunas, pakkudes haridus- ja koolitusteenuste osutajatele nõustamist ja koolitust ning tagades tunnustamisega seotud otsuste tegemise ühtluse;
- b) kasutades täielikult ära olemasolevaid kavasid ja vahendeid, mis võivad toetada õpiväljundite tunnustamist, sealhulgas hõlbustades automaatse vastastikuse tunnustamise suhtes ühtsete riiklike lähenemisviiside rakendamist ja tagades, et kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa registris (EQAR) registreeritud sõltumatud kvaliteeditagamisasutused rakendavad välise kvaliteedi tagamise süsteemi;
- c) ergutades haridus- ja koolitusasutusi pidama andmekaitseenorme arvesse võttes arvestust õpiväljundite tunnustamise otsuste üle, et tagada otsuste tegemise ühtlus ja läbipaistvus aja jooksul ning asutuste erinevate organisatsiooniliste struktuuride vahel, eesmärgiga tagada arusaamine automaatse tunnustamise kontseptsioonist ja määratlusest;
- d) võttes meetmeid, et tunnustada mitteformaalse ja informaaalse õppe, noorsootöö ja vabatahtliku tegevuse raames õpirände käigus omandatud pädevusi, edendades koostööd valideerimiskorra osas haridus- ja koolitussektorite asjaomaste asutuste, mitteformaalse õppe pakkujate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel, et mitteformaalse ja informaaalse õppe väljundeid oleks formaalhariduse ja koolituse vallas ning tööturul lihtsam kasutada;

- e) toetades haridus- ja koolitusteenuste osutajaid ning noorte õpirändetegevuste, noorsootöö ja vabatahtliku tegevuse korraldajaid ELi raamistike ja vahendite, sealhulgas Europassi (mitmekeelne oskuste, pädevuste ja ametite Euroopa klassifikaator), Euroopa digitaalsete kvalifikatsioonitunnistuste, pidevõppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku, Europassi õpirände tunnistuse ja noortepassi ja/või riiklike raamistike süstemaatilisel kasutamisel, et aidata kaasa õpirände kaudu arendatud pädevuste kindlakstegemisele, dokumenteerimisele, hindamisele ja asjakohasel juhul sertifitseerimisele;
- f) kaaludes meetmete võtmist UNESCO ülemaailmse kõrgharidusega seotud kvalifikatsioonide tunnustamise konventsiooni ratifitseerimiseks, et parandada kolmandate riikide kvalifikatsioonide, samuti osaliste õpingute ja varasemate õpingute õiglast ja läbipaistvat tunnustamist; tehes teabe kolmandate riikide kvalifikatsioonide tunnustamise protsesside kohta üldsusele kättesaadavaks;
- g) kasutades poliitilist koostööd, eelkõige Bologna protsessi ülemaailmset poliitilist dialoogi ning tunnustamisasutuste ja kvaliteedi tagamise asutuste koostööd, et arendada kolmandate riikide kõrgharidusasutuste suutlikkust ja ühtlustada kvaliteedi tagamise protsesse, et maksimeerida kolmandate riikide üliõpilaste õpirände kogemuste õpiväljundeid ja tagada õpirändeperioodide täielik tunnustamine üliõpilase päritoluriigis omandatava kraadi kontekstis;

11. toetada üleminekut tööturule ja tööalast liikuvust, tehes järgmist:

- a) hõlbustades õpirändelt tööalasele liikuvusele üleminekut, aidates õpirändes osalenud õppijatel, haridustöötajatel ja muudel töötajatel, samuti noorsootöötajatel saada riiklike tööturuasutuste ja EURESe kaudu tööotsija toetust;
- b) aidates programmi „Erasmus+“ kaudu õppijatel, sealhulgas äsja kooli lõpetanutel, sooritada praktika välismaal, et arendada oma ettevõtlusalaseid, innovaatilisi, loomingulisi ja kultuuridevahelisi oskusi;
- c) ergutades, muu hulgas teadlikkuse suurendamise ja teabe kättesaadavuse kaudu, asjaomaseid organisatsioone välismaalt praktikante vastu võtma;

12. muuta õpiränne kaasavamaks ja ligipääsetavamaks, tehes järgmist:

- a) töötades välja sihtotstarbelised meetmed, et toetada vähemate võimalustega inimeste liikuvust haridus- ja koolitussüsteemides ning noorte- ja spordisektorites;
- b) kõrvaldades vähemate võimalustega inimeste ees olevad takistused ja tegeledes nende vajadustega alates õpitegevuse kavandamise varajastest etappidest;

- c) pakkudes toetust, et muuta õpiränne vähemate võimalustega inimestele ligipääsetavaks, ning toetust neid inimesi vastuvõtvatele organisatsioonidele, näiteks riiklikul või piirkondlikul tasandil asjakohase rahastamise pakkumise ning erinevate ELi, rahvusvaheliste, riiklike ja piirkondlike rahastamisvahendite vahel koostoime edendamise kaudu;
- d) andes ligipääsetavat, ajakohast ja õigeaegset teavet õpirände rahastamise võimaluste, maksete ajastuse ja muu õppijatele pakutava toetuse kohta;
- e) abistades koostöös asjaomaste riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega õpirändes osalejaid, kui nad seisavad silmitsi õppurite eluasemepuuduse probleemiga;
- f) tagades kooskõlas ELi ja riiklike õigusaktidega õpirändes osalejate, sealhulgas töökohapõhiste õppijate, praktikantide, noorteadlaste, noorsootöötajate ja vabatahtlike, eelkõige alaealiste, asjakohase kaitse seoses kindlustuse, tööstandardite, tervishoiu- ja ohutusnõuete, maksude ja sotsiaalkindlustusega (sealhulgas tervishoiuteenuste kättesaadavusega) ning asjakohasel juhul pensioniõiguste kogumise võimaluse;

13. muuta õpiränne keskkonnakestlikumaks, tehes järgmist:
- a) kasutades õpirände sihtkohtadesse ja tagasi ning õpirände ajal reisimiseks säästvamaid transpordivahendeid ning andes suuniseid kestliku reisimise kohta;
 - b) aidates haridus- ja koolitusteenuste osutajatel, noorte- ja spordisektoritel ning õpirändetegevusi korraldavatel kodanikuühiskonna organisatsioonidel integreerida kestlikkustavad oma igapäevategevusse koolituse, suuniste ja heade tavade vahetamise kaudu;
 - c) toetades haridus- ja koolitusteenuste osutajaid ning noorte- ja spordisektoreid korralduslikul tasandil nende jõupingutustes vähendada reisimisest tulenevat kasvuhoonegaaside heidet õpirände kontekstis;
14. kasutada digitehnoloogiat õpirände hõlbustamiseks, tehes järgmist:
- a) ergutades välja töötama ja kasutama ühistel Euroopa standarditel põhinevaid koostalitlusvõimelisi IT-süsteeme. Need süsteemid peaksid võimaldama õppijatel, haridustöötajatel ja muudel töötajatel hallata ja registreerida õpirändekogemusi täielikus kooskõlas kohaldatavate andmekaitsealaste õigusaktidega ning need peaksid võimaldama organisatsioonidel anda õpirändevõimaluste kohta teavet, hallata õpirännet, toetada automaatset vastastikust tunnustamist ja vähendada halduskoormust, kasutades ära Euroopa üliõpilaspileti algatuse funktsioone ja Europassi platvormi pakutavaid vahendeid, sealhulgas kvalifikatsioonitunnistuste digitaliseerimist Euroopa digitaalsete kvalifikatsioonitunnistuste taristu abil;

- b) panustades algatustesse, mis toetavad teadlaste liikuvust ning pakuvad asjakohast teavet ja tugiteenuseid, sealhulgas EURAXESS²⁹ ja tulevane Euroopa teadusruumi talendiplatvorm³⁰;
- c) toetades haridus- ja koolitusteenuste osutajaid, noorte- ja spordisektoreid ning kodanikuühiskonna organisatsioone, võimaldades neil füüsilise liikuvuse täiendamiseks vajaduse korral luua ja kasutada uusi digivahendeid ja/või kasutada olemasolevaid digivahendeid;
- d) toetades kvaliteetsete põimitud õpirände vormide arendamist, kohandades olemasolevaid riiklikke raamistikke, et soodustada täiendavaid uuenduslikke õpirände vorme, mille puhul kasutatakse ära digitehnoloogiaid;
- e) uurides, kuidas tehisintellekt saab aidata õpirände takistusi ületada;

15. edendada õpirände kaudu ELi väärtusi, tehes järgmist:

- a) julgustades kõiki õppijaid, haridustöötajaid ja muid töötajaid osalema oma välismaal läbitava õpirändeperioodi ajal vastuvõtivate kogukondade elus, sealhulgas vabatahtliku tegevuse kaudu;
- b) rikastades õpirände kogemusi kultuuridevahelise teadlikkuse, kodanikuaktiivsuse, digi- ja meediapädevuse alase koolitusega ning ELi ja selle väärtusi ning põhiõigusi puudutavate teadmistega;
- c) andes saabuvatele õppijatele, haridustöötajatele ja muudele töötajatele kohaliku kontekstiga seotud teavet ning luues mentorite ja haldustoe abil sõbraliku vastuvõtu kultuuri;

²⁹ „EURAXESS – Researchers in Motion“ on ühtne kontaktpunkt teadlastele ja novaatoritele, kes soovivad edendada oma karjääri ja isiklikku arengut, kolides teistesse riikidesse.

³⁰ Programmi „Euroopa horisont“ raames toetatava Euroopa teadusruumi talendimeetme eesmärk on suurendada karjäärade võrdvõimalikkust ning teadus- ja innovatsioonitalentide tööalast konkurentsivõimet eri sektorites.

- d) tagades õpirändes osalevatele õppijatele, haridustöötajatele ja muudele töötajatele võimalikult suure akadeemilise vabaduse; ergutades haridus- ja koolitusasutusi arendama välja kvaliteedikultuuri, sealhulgas kvaliteedi tagamise kaudu, mille puhul tagatakse õpirändeperioodidel akadeemilise usaldusväarsuse põhimõtete täielik järgimine;

16. propageerida ELi kui õppesihtkohta, tehes järgmist:

- a) tehes tihedat koostööd, et suurendada ELi atraktiivsust, kasutades olemasolevaid riiklikke ja piirkondlikke algatusi, nagu projekt „Õpi Euroopas“ kõrghariduses;
- b) hõlbustades õpirännet maailma teiste piirkondade, eelkõige ELiga ühinemise väljavaatega riikide puhul, nende asjaomaste asutuste ning haridus- ja koolitusasutuste ning vastavate ELi asutuste vahelise tihedama koostöö kaudu. Sellega seoses võivad talendipartnerlused pakkuda raamistikku tugevamateks koostööpartnerlusteks peamiste kolmandate riikidega kooskõlas vastastikku kokkulepitud eesmärkidega. Selline koostöö võib aidata tagada, et õpiränne aitab kaudselt vähendada oskuste nappust kolmandates riikides ja ELis, näiteks keskendudes oskuste nappusele sektorites, mida mõjutab rohe- ja digipööre, ning parandades õppijate tööalast konkurentsivõimet;
- c) toetades pikaajaliste viisade ja elamislubade õigeaegset väljastamist kolmandate riikide kodanikele, kellele on valiku tulemusel antud õppimisvõimalus liikmesriigis, kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/801,³¹ või lühiajaliste viisade õigeaegset väljastamist vastavalt määrusele (EÜ) nr 810/2009,³² sõltuvalt ELis viibimise kavandatud kestusest;

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuseprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 132, 21.5.2016, lk 21).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

17. toetada käesoleva soovitusel rakendamist, tehes järgmist:
- a) ergutades strateegilisi arutelusid Euroopa, riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning liikmesriikide vahel võimalike rahvusvahelistumise ja/või liikuvuse strateegiate või lähenemisviiside, heade tavade jagamise ja vastastikuse õppe meetmetes osalemise üle koostöös kõigi asjaomaste sidusrühmadega;
 - b) teavitades komisjoni 2026. aasta lõpuks olemasolevatest või kavandatavatest rahvusvahelistumise ja/või liikuvuse strateegiatest või lähenemisviisidest, mis võiksid toetada käesoleva soovitusel rakendamist kõrg-, kutse-, kooli- ja täiskasvanuhariduses ning noorte- ja spordisektorites, käsitledes õpirännet nii õppurite vastuvõtmise kui ka välismaale lähetamise perspektiivist,

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

18. töötama 2026. aastaks tihedas koostöös liikmesriikidega ning näitajate ja sihttasemete alalise töörühma eksperdiarvamusele tuginedes välja ettepaneku andmete kogumise metoodika kohta (millele on osutatud 3. ja 4. soovitusel), et mõõta:
- õpirände kogemusega lõpetanute osakaalu kõrghariduses;
 - vähemate võimalustega inimeste osakaalu kõigi haridus- ja kooolitus- ning noorte- ja spordisektorites õpirännet kasutavate õppijate seas;
- võtma nõuetekohaselt arvesse selliste andmetega seotud võimalikke tundlikke aspekte ja vältima liikmesriikidele täiendava halduskoormuse tekitamist; andma tehtud edusammudest sageli aru nõukogule (selle asjaomase ettevalmistava organi, hariduskomitee kaudu);
19. toetama heade tavade jagamist, osalemist vastastikuse õppe meetmetes ning 17. soovitusel osutatud strateegilisi arutelusid Euroopa, riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning liikmesriikide vahel;

20. toetama täiendavalt käesoleva soovitusel rakendamist, tuginedes hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku tööruhmade koostööle ning tehes koostööd näitajate ja sihttasemete alalise tööruhmaga;
21. kaardistama olemasolevate rahastamisvahendite sekkumisvaldkonnad ELi, rahvusvahelisel, riiklikul ja piirkondlikul tasandil, et suurendada teadlikkust nende võimalikest meetmetest ja headest tavadest õpirände toetamisel, ning edendama koostööd soodustavat tõhusat lähenemisviisi asjaomaste sidusrühmade vahel;
22. tegema koostööd liikmesriikidega, sealhulgas näitajate ja sihttasemete alalise tööruhma kaudu, ja asjaomaste sidusrühmadega, et veelgi parandada andmete kvaliteeti ja kättesaadavust ning töötada välja ELi tasandi andmete kogumise ja analüüsi meetodika – sealhulgas uuringud, nt Euroopa hariduse omandanute edasise tegevuse uuring – õpirände kohta kõigis haridus- ja koolitussektorites ning noorte- ja spordisektorites, mille puhul saab arvesse võtta ka kaasatust ja territoriaalset mitmekesisust, järgides täielikult ELi andmekaitsealaseid õigusakte ja tekitamata liikmesriikidele lisakoormust;

23. täiustama liikuvuse edetabelit tihedas koostöös liikmesriikide ekspertidega, et jälgida käesoleva soovitusel rakendamist, ning laiendada seda nii, et see hõlmaks kõiki haridus- ja koolitussektoreid ning spordi- ja noortesektoreid;
24. julgustama noori osalema õpirände strateegiate ja programmide kavandamisel ja rakendamisel riiklikul, piirkondlikul, kohalikul ja Euroopa tasandil ning neid selles toetama;
25. arendama edasi, edendama ja toetama programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi kaudu selliste ELi vahendite kasutamist, mis soodustavad õppeperioodide läbimist välismaal, nagu Euroguidance ja Eurodeski võrgustikud, Euroopa üliõpilaspileti algatus, veebipõhine keeletugi, Euroopa koolihariduse platvorm, Euroopa Noorteportaal, üldine veebikoolitus, noortepass ja Europass;
26. arendama edasi, optimeerima, edendama ja toetama programmi „Erasmus+“ kaudu selliste ELi vahendite kasutamist, mis soodustavad välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite ja kvalifikatsioonide läbipaistvust ja valideerimist (eelkõige noortepass ja Europassi platvorm / Europassi õpirände tunnistus), sealhulgas semantilise koostalitlusvõime parandamise kaudu, kasutades Euroopa õppemudelit ja Euroopa digitaalseid kvalifikatsioonitunnistusi;
27. arendama edasi ja toetama kõrgharidusasutusi ja kõrgharidusasutuste liite, näiteks Euroopa ülikoolid, et võimaldada neil pakkuda ühisprogramme ja anda ühiseid kraade kooskõlas ELi ja Bologna vahenditega;

28. arendama edasi ja toetama Euroopa ülikoolide liite, sealhulgas programmi „Erasmus+“ ja poliitilise toetuse kaudu, võimaldades neil realiseerida oma täielikku potentsiaali ja toimida eeskujuna kõrgharidussektoris, soodustades sujuvat ja integreeritud liikuvust Euroopa ülikoolidevahelistes linnakutes, edendades mikrokvalifikatsioonitunnistuste kasutamist ning uurides tihedas koostöös liikmesriikide, kõrgharidusasutuste, üliõpilasorganisatsioonide ja asjaomaste sidusrühmadega võimalusi ja vajalikke meetmeid võimaliku koosloodud Euroopa kriteeriumidel põhineva ühise kraadi märgise väljatöötamiseks;
29. arendama edasi ja toetama vabatahtlikke ELi algatusi, mis võivad suurendada liikuvust hariduse ja koolituse valdkonnas, nagu „Erasmus+“ õpetajate akadeemiad (Teacher Academies) ja kutsehariduse tipptaseme keskused;
30. andma täiendavat toetust programmi „Erasmus+“ raames, soodustades liikmesriikidevahelist koostööd ja vastastikust õppimist, et tagada haridus- ja koolitussektorites kõikidel tasanditel, sealhulgas virtuaal- ja põimõppe puhul, välismaal läbitud õppeperioodide kvalifikatsioonide ja õpiväljundite automaatne vastastikune tunnustamine;
31. jätkama liikmesriikide toetamist keelte õpetamise ja õppimise suhtes tervikliku lähenemisviisi rakendamise suunas liikumisel, eelkõige vastastikuse õppimise, algatuste ja ürituste (nt Euroopa keeltepäev) edendamise ning sidusrühmade ja rahvusvaheliste organisatsioonidega (nagu Euroopa Nõukogu ja selle Euroopa Nüüdiskeelte Keskus ning OECD) koostöö tegemise kaudu, et töötada välja keeleõppe uuenduslikud vahendid, sh digi- ja tehisintellektivahendid;

32. Õpirännet käsitlevate ELi programmide, nagu „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpus, ning muude ELi, rahvusvahelise, riikliku ja piirkondliku tasandi rahastamisvahendite (nagu ühtekuuluvuspoliitika fondid, eelkõige Euroopa Sotsiaalfond+ ja Euroopa Regionaalarengu Fondi programmid) vahelise sünergia ja vastastikuse täiendavuse edendamine, et maksimeerida õpirändevõimalusi soodustavate meetmete mõju, sealhulgas toetades vahendite ja strateegiate rakendamist, et suurendada vähemate võimalustega inimeste osalemist.
33. toetama taotluse korral liikmesriike nende jõupingutustes reformida ja tõhustada rahvusvahelistumise ja/või liikuvuse strateegiaid või lähenemisviise riiklikul tasandil ja mitmes riigis, kasutades ELi vahendeid, näiteks tehnilise toe instrumenti ja programmi „Erasmus+“ võimalusi;
34. koostama 2025. aastaks uuringu tasakaalustatud õpirände (sealhulgas ainepunktidega ja kraadi omandamisega seotud õpirände) võimaluste, väljakutsete ja mõju kohta ELis, võttes arvesse ajude ringluse fenomeni erinevaid tagajärgi.

Brüssel,

Nõukogu nimel

Õpetajate õpirände poliitikaraamistik

Komisjoni 2020. aasta teatises Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025³³ märgitakse, et komisjon töötab koos liikmesriikide ja sidusrühmadega välja poliitikaraamistiku, et suurendada Euroopa õpetajate õpirännete arvu ja parandada õpirännete kvaliteeti vastavalt õpetajate tegelikele õpirändevajadustele.

Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030),³⁴ sisaldab konkreetseid meetmeid prioriteetse õpetajate ja koolitajate valdkonna käsitlemiseks. Need meetmed hõlmavad ka õpetajate õpirände poliitikaraamistiku väljatöötamise võimaluse uurimist.

³³ COM(2020) 625 final.

³⁴ ELT C 66, 26.2.2021, lk 1.

Vajadust sellise raamistiku järele põhjendatakse õpetajate konkreetsete probleemidega, mida analüüsitakse ka komisjoni talituste töödokumendis SWD(2023) 719 final.

Raamistikus tuuakse välja meetmed, mida võib rakendada kooli, kohalikul, piirkondlikul ja süsteemi tasandil, et kõrvaldada õpetajate õpirännet pärssivad takistused, mis on ELi liikmesriikides kindlaks tehtud. Raamistiku eesmärk on inspireerida sidusrühmi, kes on valmis töötama välja õpetajate õpirände strateegiad, mis on kooskõlas nende süsteemidega, ja pakkuda mitmesuguseid ideid selle kohta, kuidas õpetajate õpirännet suurendada. Sellega täiendatakse ja käsitletakse laiemalt meetmeid, mis on täpsustatud nõukogu järelustes õpetajate ja koolitajate liikuvuse, eelkõige Euroopa liikuvuse parandamiseks nende põhikoolituse ning tööalase täiendusõppe ja -koolituse ajal,³⁵ samuti käsitletakse õpetajate õpirände väärtustamise suurendamist koolides ja kogukondades. Nõukogu järelustes rõhutatakse õpirände positiivset mõju õpetajate kutsealasele arengule ning haridus- ja koolitussüsteemidele ning samal ajal tehakse kindlaks õpirännet takistavad tegurid. Käesolevas lisas käsitletakse vajadust ületada need takistused, et muuta õpetajate õpiränne vastavalt riiklike haridus- ja koolitussüsteemide vajadustele teostatavaks võimaluseks nii õpetajate põhikoolituse raames kui ka õpetajate pideva kutsealase arengu käigus.

³⁵ ELT C 167, 21.4.2022, lk 2.

Aluspõhimõtte on, et õpiränne peaks olema õpetajate põhikoolituse ja kutsealase arengu lahutamatu osa, mis võib suurendada selle kutseala atraktiivsust ning on oluline koolide ning haridus- ja koolitussüsteemide edasise arengu jaoks Euroopa haridusruumi suunas liikumisel.

Komisjon toetab liikmesriike käesolevas dokumendis kirjeldatud vajaliku korra ja meetmete kehtestamisel, eelkõige parimate tavade vahetamise ja vastastikuse õppimise kaudu. Kõnealused meetmed tuginevad programmi „Erasmus+“ raames välja töötatud headele tavadele, näiteks „Erasmus+“ õpetajate akadeemiad (Teacher Academies), mille eesmärk on pakkuda õpetajatele nende karjääri alguses tuge ja tõhustada nende kutsealast arengut.

Kooli, piirkondliku, kohaliku ja süsteemi tasandi sidusrühmad saaksid eespool kirjeldatud üldesmärgid saavutada kooskõlas oma liikmesriigi riikliku süsteemiga järgmiselt.

1. Õpetajate põhikoolituse ja pideva kutsealase arengu kontekstis õpirände võimalikuks tegemine
 - a) Põhikoolitus
 - Kaalutakse õpetajate põhikoolitusse kaasavate ja sooliselt tasakaalustatud õpirändevõimaluste lisamist nende õppekavade soovitusliku osana.
 - Õpirännet tunnustatakse õpetajate põhikoolituse lahutamatu osana, kusjuures eelkõige tunnustatakse rahvusvahelisi õpetamislähetusi samaväärsena koolisisese koolitusega riiklikus haridus- või koolitusasutuses, kui see on asjakohane.
 - Õpetajate põhikoolituse akadeemilistel aastatel eraldatakse võimaluse korral sihtotstarbelisi ajavahemikke (nn õpirändeaknaid), et õpetajaks õppijatel oleks lihtne õpirändeperioodidest osa saada, ilma et see mõjutaks nende õpinguid.
 - Õpetajate põhikoolitusse lisatakse moodulid või elemendid õpirändeperioodide välismaal läbimiseks vajalike oskuste ja pädevuste omandamiseks.

- b) Pidev kutsealane areng
 - Õpetaja välismaal läbitud õpirändeperioodi õpiväljundeid tunnustatakse tema kutsetegevuse loomuliku ja väärtusliku osana.
 - Võimaluse korral tehakse kindlaks ja lõimitakse kooliaastasse õpirändeaknad, mil õpetajate ja tulevaste õpetajate lähetamine ja vastuvõtmine on sobiv ja kergesti teostatav ning vajaduse korral tagatakse asendusõpetajad.
 - Riiklikul või asjakohasel juhul piirkondlikul tasandil sõlmitakse kahepoolseid lepinguid, et hõlbustada eelkõige omandatud oskuste ja pädevuste tunnustamist ja võrreldavust (nt ühise kvaliteediraamistiku kaudu ja kasutades Euroopa tasandil kättesaadavat standarditud oskustealast terminoloogiat).
 - Võimaluse korral ja kooskõlas riiklike pädevustega toetatakse koole asjakohaste vahendite ja paindlike menetlustega, kui õpirändes osalevaid õpetajaid tuleb ajutiselt asendada.

2. Kohaliku tasandi koostöö tõhustamine, töötades välja õpetajate õpirännet käsitleva strateegilise lähenemisviisi ja rakendades seda

- a) Õpetajate õpirände lõimimine koolide üldisesse arengusse
 - Poliitikakujundajaid, koolijuhte, õpetajate koolitajaid ja asjaomaseid sidusrühmi ergutatakse kindlaks tegema, kuidas saab õpirännet, sealhulgas õpetajate õpirännet, olenemata nende õpetamisalastest teadmistest ja soost, lõimida koolide arengustrateegiatesse.
 - Kaalutakse selliste lühikese, keskpika ja pika perspektiivi eesmärkide kindlaksmääramist, mille abil muuta õpiränne kooli arendamise üldstrateegia osaks, sealhulgas õpetajate (k.a õpetajapraktikantide ja muude koolitöötajate) lähetamine ja vastuvõtmine ning projektid välismaal asuvate organisatsioonidega koostöö tegemiseks (sh veebipõhine koostöö).

- Nende eesmärkide saavutamiseks rakendatakse progressiivset strateegiat, alustades digivahendite ja -platvormide kasutamisest, kahepoolsest koostööst ja koostööst piiriüleste piirkondadega.
- Võimaluse korral edendatakse koostööd sama piirkonna või regiooni koolide vahel, et hõlbustada õpirändeprogrammides osalevate õpetajate asendamist.
- Kasutatakse ära hariduse ja koolitusega tegelevate organisatsioonide kohalikku süsteemi, et leida partnereid välismaal.
- Luuakse liikmesriikide vahelised osalevate asutuste võrgustikud, et töötada välja õpetajate õpirände süsteem, mis põhineb kohalike, piirkondlike ja riiklike haridusasutuste registritel, koolikonsortsiumidel, eTwinningu kogukonnal ja muudel olemasolevatel võrgustikel.
- Õpetajate õpirännet tõhustatakse nende keeleoskuse parandamise, keelte õpetamise ja õppimise uuenduslike meetodite ulatuslikuma kasutamise ning mitmekeelsuse klassiruumi toomise teel.

b) Vajalike vahendite eraldamine

- Kaalutakse spetsiaalsete töötajate (õpirändekoordinaatorid) määramist valmistama ette ja rakendama õpirändeprojekte ja -tegevusi, sh õpirändes osalevate õpetajate juhendamine, vastuvõtvate ja lähetavate asutuste toetamine ning logistika- ja haldusmenetlustega, nagu majutus, tulu maksustamine ja sotsiaalkindlustus, tegelemine kõige sobivamal tasandil (koolid ning kohalikud haridus- ja koolitusasutused).
- Kaalutakse ressursside koondamist kohalike haridus- ja koolitusasutuste tasandil, et tulla toime õpirändeprojektide ettevalmistamise ja juhtimisega kaasneva halduskoormusega, eelkõige selleks, et võimaldada ka kõige vähemate vahenditega koolidel õpirändetegevustes osaleda.
- Suurendatakse haridus- ja koolitusasutuste suutlikkust võtta vastu nii praktiseerivaid kui ka tulevasi õpetajaid ning nende õpirändetegevusest kasu saada, kasutades täiel määral ära koostööd „Erasmus+“ õpetajate akadeemiatega (Teacher Academies).
- Tunnustatakse kohapeal õpirännet võimaldavate töötajate tööd.
- Toetatakse õpirändeprojektides osalevaid koole, andes neile lisavahendeid.
- Edendatakse koostööt muude kohalike, riiklike ja ELi fondidega lisaks programmile „Erasmus+“, nende hulgas eelkõige Euroopa Sotsiaalfond+ ja Euroopa Regionaalarengu Fond.

3. Õpirändega seotud eeliste edendamine ja õpirände toetamine vajaliku koolitusega
- Suurendatakse haridus- ja koolitussüsteemi kõigi tasandite otsustajate (eelkõige koolijuhtide ning teiste kohaliku ja piirkondliku tasandi juhtide) teadlikkust haridustöötajate õpirändest tulenevast kasust ja selle mõjust organisatsioonide arengule, sealhulgas tõsiasjast, et see aitab õpilastel võõrkeeleskusi arendada.
 - Koolijuhtidele pakutakse (sealhulgas välismaal töövarjuks käimise kaudu) koolitust õpirände toetatava kooliarenduse alal.
 - Luuakse stiimuleid koolijuhtidele oma koolide ja töötajate kaasamiseks õpirändeprojektidesse ning väärtustatakse nende koolijuhtide tööd, kes tegelevad sellise kaasamisega.
 - Väärtustatakse ja edendatakse selliste kogemuste positiivset mõju õpetajatele, õppijatele ning koolide ja koolihariduse arengule kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil.
-

Töökohapõhiste õppijate õpirände poliitikaraamistik

Töökohapõhine õpe³⁶ on olnud Euroopa kutsehariduspoliitika keskne tunnusjoon alates 2010. aastast, mil see sai alguse Brugge kommünikeega, ning seda korraldab 2020. aastal Osnabrücki deklaratsioonis ja nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitusel jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta³⁷. Konkreetse poliitilised prioriteedid on edasi arenenud ja hõlmavad nüüd ka töökohapõhiste õppijate õpirände reaalsuseks muutmist. Töökohapõhiste õppijate õpiränne võimaldab saada selget kasu nii noortel kui ka täiskasvanud õppijatel koolituse ja tööalase konkurentsivõime seisukohast, ettevõtjatel, kuna nende tööjõu oskusi laiendatakse, ning ühiskonnal tervikuna. Mõnesid oskusi ja pädevusi, mida õpiränne võib pakkuda (nt keeleoskus, kultuuridevahelised oskused, korralduslikud oskused ja muud ülekantavad oskused või tehnilise valdkonna erioskused, mis lähetavas ettevõttes/asutuses puuduvad), ei ole võimalik omandada koduriigis. Töökohapõhistel õppijatel ei ole aga lihtne õpirände kogemust saada, sest seda takistavad töökohapõhiste õppijate haldusstaatusega seotud õiguslike kohustuste keerukus, õppijate noorus, riiklike töökohapõhise õppe programmide ja õppekavade erinevus ning ettevõtte tootlikkuse vähenemise oht, millega seisavad silmitsi tööandjad. Käesolevas lisas pakutakse välja hulk riikliku tasandi meetmeid, mis võivad hõlbustada töökohapõhiste õppijate õpirännet süsteemi, üksikisiku ja ettevõtte tasandil. Selle eesmärk on anda ideid sidusrühmadele, kes on valmis laiendama töökohapõhiste õppijate õpirännet, ning pakkuda mitmesuguseid vahendeid töökohapõhiste õppijate õpirände suurendamiseks. See tugineb kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistikku käsitleva nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitusel sätetele.

³⁶ Kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistikku käsitleva nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitusel (ELT C 153, 2.5.2018, lk 1) kohaselt käsitatakse töökohapõhist õpet formaalse kutsehariduse korraldusena, mille:

- a) puhul on haridus- või koolitusasutustes õppimine ühendatud äriühingutes ja muudes töökohtades toimuva mahuka töökohapõhise õppega;
- b) tulemusena saadakse riiklikult tunnustatud kvalifikatsioon;
- c) aluseks on leping, milles määratakse kindlaks töökohapõhise õppija, tööandja ja asjakohasel juhul kutseharidusasutuse õigused ja kohustused, ning
- d) mille raames saab töökohapõhine õppija oma töö eest palka või muud hüvitist.

³⁷ ELT C 417, 2.12.2020, lk 1.

Liikmesriikidel soovitatakse kaaluda selliste meetmete kehtestamist, millega toetatakse kutsehariduses osalevate töökohapõhiste õppijate õpirännet, tuginedes järgmistele põhimõtetele.

1. Süsteemi tasandi aspektid töökohapõhiste õppijate õpirände hõlbustamiseks

- a) Töökohapõhiste õppijate õpiränne lisatakse hariduse ja koolituse riiklikku rahvusvahelistumise strateegiasse, kui see on asjakohane, ning asjakohasel juhul valdkondlikesse (majanduslikesse) strateegiatesse. Selliste strateegiate puhul võib kasutada järkjärgulist lähenemisviisi, mis tugineb lühiajalisele õpirändele ja õpirändele piiriülestes piirkondades või valitud sektorites või millega edendatakse lühiajalisi kollektiivseid või rotatsioonil põhinevaid õpirändekavasid.
- b) Edendatakse rahvusvahelistumist, kasutades ära selliste kutsehariduse tipptaseme keskuste oskusteavet, mis ühendavad kutsehariduse pakkujaid kõigis liikmesriikides, soodustavad koostööd paljude erinevate sidusrühmadega ning püüavad välja töötada kvaliteetseid õppekavasid ja kvalifikatsioone, mis keskenduvad valdkondlikele oskuste vajadustele ja ühiskondlikele probleemidele. Kutsehariduse tipptaseme keskused töötavad välja mitmesuguseid meetmeid, mis hõlmavad õppijate õpirände lisamist õppekavadesse ning õppijate õpirände võimaluste ja selliste õpirändekavade kvaliteedi parandamist. Nad toimivad tipptaseme ja innovatsiooni edasiviijatena ning edendavad kutsehariduse proaktiivset rolli kohalikus ja piirkondlikus majandusarengus.

- c) Kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil määratakse ametisse spetsiaalsed töötajad (nt saadikud, kontaktisikud, õpirändekoordinaatorid) selleks, et suurendada töökohapõhiste õppijate õpirände alast teadlikkust seoses erinevate riiklike ja piirkondlike kavadega ning hõlbustada nende õpirännet asjaomaste kavade raames. Need spetsiaalsed töötajad saaksid aidata kaasa õpirändeprojektide ja -tegevuste ettevalmistamisele ja rakendamisele, sealhulgas juhendades töökohapõhiseid õppijaid, toetades vastuvõtvaid ja lähetavaid asutusi ning tegeledes logistika ja haldusmenetlustega.
- d) Edendatakse töökohapõhiste õppijate õpirännet, sealhulgas julgustades looma uusi võrgustikke või tugevdades olemasolevaid võrgustikke tööandjate, kutsehariduse pakkujate, riiklike tööturuasutuste ja sotsiaalpartnerite vahel ning kasutades ära olemasolevaid algatusi, nagu Euroopa Õpipoisiõppe Liit.
- e) Kaalutakse õppekavade korraldamist selliselt, et hõlbustada töökohapõhiste õppijate õpirännet, seadmata seejuures ohtu nende õpingute lõpetamist, ja tunnustada välismaal omandatud õpiväljundeid (näiteks lisades õppekavadesse spetsiaalse õpirändemooduli või võttes vajaduse ja võimaluse korral kasutusele kaugõppe).

- f) Tagatakse lihtne juurdepääs teabele töökohapõhise õppe puhul toimuva õpirände õiguslike ja haldusnõuete kohta, mis on seotud hüvitise ja õpirändes osalevate töökohapõhiste õppijate õigusliku seisundiga.
- g) Vähendatakse taotlemise protsessiga kaasnevat halduskoormust ning kiirendatakse saabuvate kolmandate riikide kodanikest töökohapõhiste õppijate viisa- ja elamisloamenetlusi, kui see on asjakohane ja kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/801³⁸.
- h) Soodustatakse töökohapõhiste õppijate õpirännet käsitlevate kahepoolsete kokkulepete sõlmimist teiste liikmesriikide, ja kui see on teostatav, kolmandate riikidega (või asjakohasel juhul piirkondadega), et vähendada allesjäänud takistusi seoses omandatud oskuste ja pädevuste tunnustamise ja võrreldavusega (nt ühise kvaliteediraamistiku kaudu, mis on suunatud töökohapõhiste õppijate õpirände ja töökohapõhise õppe süsteemidega seotud konkreetsetele riiklikele küsimustele asjaomases kahes riigis).
- i) Võimaluse korral kaasatakse sotsiaalpartnereid töökohapõhiste õppijate õpirände strateegiate ja kavade väljatöötamise, rakendamise ja järelmeetmete kõikides etappides.

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuseprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 132, 21.5.2016, lk 21).

2. Töökohapõhiste õppijate toetamine

- a) Õpirännet rakendatakse kaasaval viisil, pakkudes eritoetust vähemate võimalustega inimestele.
- b) Programmi „Erasmus+“ toetusi täiendatakse lisarahastusega, et katta töökohapõhiste õppijate õpirände kulud.
- c) Edendatakse töökohapõhiste õppijate õpirännet toetavaid pedagoogilisi korraldusi ja vahendeid, näiteks kaugõppe kaudu, et tulla toime õppe ja koolituse kahetise struktuuri erinevustega.
- d) Töökohapõhiste õppijatele pakutakse rohkem toetust ja teavet, sealhulgas toetatakse keelealast ettevalmistust (kindlate kutsealade jaoks konkreetsete keeleõppematerjalide koostamine vastuvõtva riigi keel(t)es).
- e) Töötatakse välja kõrvalmeetmed välismaale suunduvatele töökohapõhiste õppijatele, näiteks mentorlus- või nn sõbrasüsteem ettevalmistusetapiks, virtuaalne õpiränne ettevalmistusetapis (täiendamaks füüsilist õpirännet) ja välismaal viibides, ning tugi, mida pakutakse töökohapõhiste õppijatele tagasipöördumisel, kui nad naasevad oma töökeskkonda ja kasutavad omandatud uusi oskusi ja pädevusi.
- f) Tutvustatakse spetsiaalse nõustajate võrgustiku ja sotsiaalmeedia kaudu töökohapõhiste õppijate võimalusi kutsekoolides, sealhulgas (pakutakse) programmi „Erasmus+“ ja rahvusvaheliste õpirändekavade võimalusi.
- g) Tutvustatakse EURESe veebiportaalis töökohapõhiste õppijatele pakutavaid võimalusi, et aidata õpirändes osalevatel õppijatel tööturule siseneda.

3. Äriühingute toetamine

- a) Kaalutakse finantsstiimulite loomist tööandjatele, et maksta neile hüvitist ajavahemiku eest, mil töökohapõhised õppijad viibivad välismaal, ja finantsstiimulite loomist töökohapõhiste õppijatele, et kannustada neid naasma lähetava tööandja juurde (näiteks lisatasu, mida makstakse programmi lõpetamise eest, või palgatoetus, kui nad võetakse pärast lõpetamist tööle).
- b) Kaalutakse tööandjatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele sihipärase abi andmist, näiteks toetades vastuvõtvate ja lähetavate riikide vaheliste (eelistatavalt sektoripõhiste) vahendajate võrgustike loomist, et abistada ettevõtjaid korralduslikes küsimustes ja õiguslike nõuete täitmisel.
- c) Edendatakse piiriülest koostööd valitsusasutuste vahel, kes tegelevad kutseõppe ja töökohapõhise õppega, või riiklike tööturuasutuste ja tööandjate vahel, uurides meetmeid, millega pakutakse töökohapõhiste õppijatele kutseõppevõimalusi välismaal rohe- ja digipöördest mõjutatud sektorites; toetatakse nende valitsusasutuste või riiklike tööturuasutuste ja tööandjate ühenduste vahelist piiriülest koostööd, et lahendada töökohapõhise õppe programmide abil oskuste nappuse probleem rohe- ja digivaldkonna ametites; ning kaalutakse algatuseks võimalusi luua nende valitsusasutuste või riiklike tööturuasutuste vahelisi piiriüleseid piirkondlikke partnerlusi.
- d) Tutvustatakse programmi „Erasmus+“ võimalusi ja Euroopa Õpipoisiõppe Liitu ettevõtjatele ning juhitakse tähelepanu töökohapõhiste õppijate õpirändeprogrammide raames vastuvõtmisest ja lähetamisest saadavale kasule.